

ישראלה הרגיל פוטוארוזיה

Cöreiko Haja
beasty rockete li kis
estem i kiseri urodzime Tuzo
iem gdzi jestes i jak zyt
miesz naje
y las
le stonca
sto
ozym, ja i Tuzo i kammia,
natmies munda
yxtosoi. Jus witalisimij
ierussym Amu Tuzo istin
ie kosska, s I. A. piskera
mwasem se wlypach naszy
h petro kurator (petro syf
m lesata obok swojej stama
y jednak kalsie komy moze
wtozajny sie, Hajna. Grotler
xbruzaj mi Ten raj. -
griem wrode

rodziny
ja jednak cigli je
mexytem o tych Fu
wierzytem, ze w tr
x Tobz. Nam jednak
awolnia i pojade, a
Tuzim - 4 lat, - a ty
a kammia Tuzo i j
gdy sie nam wrod
oswiadelyt m
mi sie corka
matule mo
ke wrygotke
jarei jed
osrutni i
kostalim
wroking
moje co
wegnier
ktois
Nie ma
za licha
nie ma
Hajna
Tobie
i nie
oxy
griem
domi
mlit
napsy

Gris
xysty
jiti
Oby
sta d
nam
dobrze
bardzo
skres
kobaciny
do Par
napsy

זהויות נערמות

ענת נטניו

בחולל קטן ואטום, כמעט מוסתר, בנתה ישראלה הרגיל מיצב פיסולי הרמטי הלוקח אותה ואת הצופים בו אל עולם אישי סגור אשר מקורותיו טמונים עמוק בהיסטוריה הכפרטית שלה.

התערוכה הנוכחית של ישראלה הרגיל – **מוטוארוזיה**, איננה עוד תערוכה.

בתערוכה טעונה זו נוגעת האמנית ככעם הראשונה, יותר מששים שנה אחרי, בזיכרונות וקונפליקטים מימיים אשר נוגעים בחוויות ילדות מכוננת של כעוטה אשר חייה השתנו לבל' הכר עם פרוץ מלחמת העולם השנייה.

שלוש עבודות ממוסגרות בעץ כשוט מחוברות ביניהן בקו סבך ומתפתל, מקדמות את פני הצופה עם היכנסו לחלל המיצב. בקומפוזיציה המצמידה שניים ומפרידה אחד, מוצגים קולאז'ים המבוססים על תצלומי המשפחה הנרענית של האמנית: האב, הבת התינוקת, ואמה של האמנית. המסגרות ספק כמותות ספק נוגעות ביניהן כאמצעות שורשי אוויר מפותלים, היוצרים אלמנט מחבר שברירי ורוטט. האובייקט האורגני המשמש בטבע כמקור חיים, מרמז כבר בכניסה למיצב, על שיבוש הטבעי ועל תלישות ופירוק.

איזה ושמה המקורי של האמנית? התינוקת נולדה, ערב מלחמת העולם השנייה לאלה וקלמן הרניק בעיר ברודי שבגליציה, מולן. הורים צעירים, בורגנים, משכילים, מוסיקאים, גרים ברובע היהודי, מלמדים בבית הספר היהודי, אך מעורים היטב בתרבות הפולנית.

איזה הרניק הפעוטה זוכרת במעורפל הסתרתות כמרתף בזמן הפצצה, את אביה יוצא לחמש חלב וכחזרו מספר על ידידו יצק מיקלשכטקי שהציע עזרה. בחזרה לבית מטריהם מוצאים בו כאוס והרס מעשה ידי הנרמנים. יכמה טוב שלא החכאנו את איזה מאחורי הספרייה – זוכרת הילדה דברים שאמר אביה.

אמה נעלמת מוקדם מאוד מחייה, והיא בת 3 בלבד. למים יתברר כי הוצאה להורג, יחד עם אחיה, אל תוך בור שחרו כמו ידם בשול' העיר. לאיזה הפעוטה זיכרונות מועטים ומעורפלים מן האם, שאת מקומה מחליפה סבתה האהובה עד אשר נגם היא נעלמת. מאן והלאה יציקו לה הנענועים העדים לזכות האוהבת של שתייהן, רגשות שיתגברו על רקע יהקורי בו תסתופף אצל זדים עד חזרת אביה עם סיום המלחמה.

מול הכניסה למיצב, תלויה שורה ארוכה של תצלומים המופרדים על ידי דפי טקסט.

אישה צעירה, עצלה, אבא, אמא, סבתא, חיבוק, חייך – מחוות טיפוסיות המציגות, בתמונות שחור-לבן, זוג הורים מאים בתינוקת שזה עתה נולדה, ביטוי אושר של צפייה לעתיד משותף.

התמונות פנומות, חושכות את פנעי הזמן המרמזים על הגורל אשר יושב את החוות השלוה. כך בדיוק קורה בטקסט המוכנם והמעודן של הסופרת אידה פינק, המשולב בין התצלומים, אשר הנורא מכל מבצבץ ועולה בו מתוך שורות של מלים מתונות ומדודות המתארות שיגרת חיים שהאימה מחלחלת אלה באורה נטול דרמטיות:

"...אף על פי שציייתי לצו שפורסם ערב קודם לכן ויצאתי מהבית אחרי ארוחת בוקר שאכלתי כרגיל, אל שולחן שהיה ערוך כרגיל, בחדר שדלתו מוליכה אל בוסתן, שהיה שרוי אז בערפילי בוקר מתאדים ומזהיכים בקרני השמש העולה. עדיין לא התחוללה בנו תמורה, עדיין חיינו מתוך הרגל בזמן הישן, זה הנמדד כחודשים ובשנים..."*
(מתוך הסיפור 'פיסת זמן' שפורסם בספרה של אידה פינק 'כל הסיפורים', 2004)

שורת התצלומים המלווה בדפי טקסט, מזכירה צורת תצוגה במוזיאונים היסטוריים המספקים לצופים הסברים מילוליים עובדתיים לנכי הוויזואליה שלפניהם. אולם כאן, הטקסט אינו אובייקטיבי כי אם טקסט פיוטי של הסופרת אידה פינק, אשר ילדותה שלה השתבשה אף היא במלחמה ההיא אשר נזקקת לשמה אחרת ולזמן אחר.

"...אני חוצה לספר על פיסה של זמן שאינו נמדד בחודשים. מאז ומעולם רציתי לספר על הזמן הזה, ולא כמו שאעשה זאת עכשיו ולא רק על פיסה אחת. רציתי לספר, אבל לא יכולתי, לא היה בכוחי. גם חששתי כי הזמן האחר – זה הנמדד בחודשים – שנערם על הזמן ההוא בשכבת השנים, ירדד והשמיד אותו בתוכי, אך לא, כשאני נוכרת היום בעיי החורבות של הזיכרון, אני מוצאת אותו רענן ולא ננוע בשכחה, את הזמן הזה שאינו נמדד בחודשים כי אם במילה."
(מתוך הסיפור "פיסת זמן" שפורסם בספרה של אידה פינק "כל הסיפורים", 2004)

מלים אלה מלוות את תצלומי ילדותה המוקדמת של איזה הרניק, היא ישראלה הרניל הבוגרת, אשר שפתה אינה המילה הכתובה כי אם שפת האמנות הפלסטית. גם היא מנסה רק כעת, שנים רבות אחרי, לצלול אל יעי החורבות של הזיכרון הפרטי שלה.

התצלומים מרוששים, מאכלים על ידי חומצות ומלחים, מגלים סימנים של תהליכי ארוזיה עקב שהות ממושכת בתוך קופסה, שהייתה קבורה עמוק בתוך האדמה. מעולה של שימור מתוך אנושיות וטוב לב של ידידו הפולני של האב, הצליחה לחלץ תמונות ומסמכים אשר יהיו עדות מיסית יחידה לקיומו של עולם אחר, משפחה אחרת, מציאות אחרת. מיסות מציאות אלה ואחרות, קיננו זמן רב אצל ישראלה הרניל עד שישלה לגשת אליהם, להתבונן בהם, ללמוד אותם ולדבר באמצעותם בעזרת השפה המוכרת לה כל כך – שפת היצירה. אלה הם חומרי המפתח למיצב זה.

קופסאות המציגות את תוכן ממלאות את קירות חלל המיצב משני צדדי, ממסגרות בתוכן אוספים של פריטים המנכיחים באופן מיסי מקומות ניאונרפיים, אנשים בשר ודם, וחפצים קונקרטיים השייכים לסיפור חיים אשר התרחש במקום ובזמן עבר.

השימוש בדימוי הקופסה, הארגז או המגירה לוקח בראש וראשונה להקשרים של אחסון, ארגון, ושימור כמו גם לפעולות של מיון וקטילוג ארכיוני. כל אלה ולונטיים מאוד לפעולה שעושה האמנית במיצב זה. אלה הם למעשה מנירות זיכרון, ארניים המאחסנים חוויות וזיכרונות אשר הגיע זמנם להיפתח. הצורה המאחסנת כתובה פריטים בעלי משמעות, מרמזת גם על ארגז מסמכי המשפחה אשר נקבר באדמה לשם שימור במציאות המעורערת והכאוטית של מלחמת העולם השנייה.

צורת הקופסה לוקחת אותנו גם לזמן ילדות, בו הקופסה האישית המכילה את אוצרותיו של הילד, מלאה בפריטים מגוונים הנראים לאדם מכחף שוליים וחטרי חשיבות אך עבורו הם עולם ומלואו. נראה שקופסאות אלה מהוות עבור האמנית תחליף מאוחר לקופסת האוצרות שלא הייתה לילדה איזה הרניק בתקופה משוללת ילדות.

יחד עם זאת יש לקופסאות אלה גם ניראות של ויטרונות תצוגה כמודאון המציג חפצים "משם", חפצים פריטיים של אנשים אשר לא ידוע מה עלה בגורלם, סימנים לחיים שלמים שלא הגיעו לכלל מימוש, איזכור להווי חיים עשיר של קהילה שנעלמה. מתוך הפריטים הרבים הממלאים את "קופסאות הזכרון" מבצבים סימני זיהוי הקשורים להוריה של האמנית. אלה מזכירים חתונה מאושרת, עולם של מוסיקה, הרגלי עישון, כולים מפולין, תעודת זהות וגלויות בכתב יד. מפית בסגנון מזרח-אירופאי, מונוגרמה אישית, מטפחת רוקמה וצלליות נייר – כמעשה ידיה של אמה של האמנית, אשר נותרה בלבה כיזרון מעורפל וקדום. קופסאות נוספות כוללות פריטים שונים הקשורים לילדותה ולסיפור הצלתה של איזה הרניק, ילדה רכה בשנים אשר נמסרה ללא הכנה או התראה מוקדמת למשפחה פולנית-נוצרית כדי להעניק לה חיים.

רעיון ההסתרה הוצע על ידי יאצק מיקלשבסקי שהיה מקורב לאביה – ראש למשפחה פולנית אמידה מן העיר ברודי (שכללה את אשתו מריסיה ובתו וולאניה בת ה-17). יאצק – נוצרי קתולי מאמין מאוד, מוסיקאי ואיש מוסר, אדם בעל תושייה ויכולות השרדות, סייע גם לאביה ולשני יהודים נוספים במציאת מסתור עבור בכר מחוץ לברודי. סבתה נישאה כנסו ונפטרה שם.

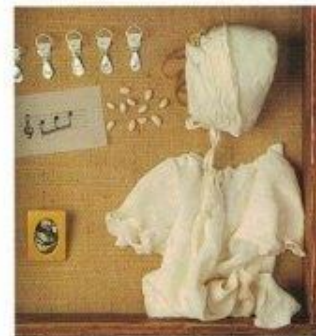

המעבר לסיבה הפולנית-נוצרית היה חד ביותר וכלל מערך שלם של שינויים דרמטיים שהפעטה נדרשה לכמות על עצמה: אימוץ שם חדש – אוה מיקלשבסקה, שינוי תולדות חיים חדשים (היותה יתומה להורים נוצרים אשר ביתם הופצץ באחד הכפרים והם נהרגו), לימוד תפילות וסקסים נוצריים-קתוליים ומחיקת הזהות היהודית שלה. תרגול מבטא מולי מוכנה, והימנעות מצחוק (כי יש לך צחוק יהודי" כפי שאמרה לה זודה מריסה).

הבית היה גדול ומרווח. חצר עם סוסים ששמשו לפרנסה, נן קסום אך נעול של השכנים. אב המשפחה (אותו כינתה יודי) התייחס אליה בחמימות אך מצד אשתו חשה במה שנתפס על ידה כמשב של ניכור, קרירות ולפרקים גם קשיחות. בבית החדש התנהלה בהתחלה בחופשיות תוך הקפדה על היצמדות מוחלטת לזהותה החדשה, אך לאור חשדות שהתעוררו בסביבה הועברה בסתר מבית זר אחד לבית אחר ומכפר אחד למשנהו, עד שחזרה לבית המשפחה, מסתרת כמהלך היום ויוצאת לחופשי רק בשעות הלילה.

כמהלך שנות שהייתה אצל משפחת מיקלשבסקי לא חשבה יותר שתחזור "הביתה". היו לה נענטים לאביה ולסבתה אך לא לאמה, שבקושי זכרה. זוכרת שמדי פעם קיבלה מן העוזרת האוקראינית משהו מאביה. פעם אחת לקחו אותה לבקר את אביה במסתור. זוכרת ירידה לבור נוראי, וחיבוק חם ואוהב עם גבר בעל שפם לבוש בלבוש אוקראיני. האב ניסה לשכנע את המשפחה הנוצרית להשאיר את הילדה איתו, אבל הם טענו שהדבר לא הגיוני.

שתי קופסאות נונעות באופן ישיר בקונפליקט הפנימי של אוה הקטנה המסמיעה זהות חדשה הכוללת סיפור חיים שקרי ואימוץ מוחלט של תודעה נוצרית, כשהיא חיה בסכסוך מתמיד עם ביוגרפיה אחרת וזהות דחוייה של יהודיה.

בין הפריטים, הצפים כזכרונות רחוקים, ב"קופסאות הילדות" שיצרה האמנית ניתן לראות איזורים לעולם החומרי הקתולי שהקיף אותה כילדה המקבלת מן המשפחה הפולנית, ספר תפילות קטן, שרשרת תפילה אישית, ומדליון אותו לא הסירה כל שנות המלחמה. בתוך הקופסאות ועל נבי המסגרת, ציורים ופסלים של הדמויות הקדושות לנצרות וסיפורי הברית החדשה, רישום ראשו המדמם של ישו המת אותו קיבלה כמתנת מרידה מן הכומר בתנעם המלחמה. תמונות של פסלי עץ של הצלוב בתוך מזבחות דרכים הניראות כמבני עץ דמויי בית – מזבחות תפילה אופייניים באיזורים הכפריים בפולין, ארץ בעלת תודעה דתית חזקה.

תחושות טובות הקשורות לזיכרון חיצוני של מבני הכנסיות, תחושה של חנינות, טקסיות מלאת הוד והדר, וחג מולד עמוס מתנות וחום ביתי, מתערבבים עם מצב קיומי מסוכסך בשל הזהות האמיתית כיהודיה. שייכות וחוסר שייכות בו-זמנית. זוכרת רצון עד להיות שייכת לעולם הנוצרי ולחברה הפולנית, כדי לעגן את מקומה ולהרגיש בטוחה.

הלך הרוח הקתולי, סיפורי החטא והעונש, הפחד מדימויי הרשע והטנן נכחו כל הזמן כשיגרת חייה. לתוך הסיפורים השתרכבה באופן קבוע דמותו המכוערת של היהודי והאשמת היהודים במותו של ישו. במשך הזמן הרגישה גם רתיעה מיסית מן היהודים.

למרות שזכרה תמיד שהיא איזה הרניק היהודיה, רצתה בכל מאודה למחוק פרט זה מתודעתה. היא חיה בכחד מתמיד שמא יגלו את האמת, או שמא תצטרך לחזור לזהות הקודמת שלה, אשר קיבלה כעת קונטציה שלילית כל כך. האמינה מאוד בישו אך פחדה ממנו כי הוא בודאי יודע את האמת.

היא זוכרת הליכה בתהלוכה דתית, נשאת כרית ועליה זר הקוצים של ישו, והיא לבושה בלבן, כולה נאוה אך גם חרדה גדולה שמא משהו ישתבש ותתגלה עובדת היותה יהודיה. חששה גם מטקס ההתכברות הנוצרי בכנסייה, מן תתגלה זהותה האמיתית כמעמד זה.

קונפליקט מתמיד בין המשיכה לנצרות ובין הדחיה מהיהדות, בין הרצון להיות לגמרי שייכת לעולם הנוצרי לבין ידיעת האמת המסרידה שלמעשה היא שייכת לעולם היהודי הבויו.

מחשבה שתמיד ליוותה אותה: "אני יהודיה ששייכת לאלה שרצחו את אלהים... זה נוראי".

בין קופסאות המכילות חפצים המרמזים על טריטב אוטוביוגרפי, מפוזרות קופסאות אחרות המקבצות לתוכן חפצי "ready made" אקראיים אשר מאסכו על ידי האמנית. פריטים ישנים, חלודים, חפצים אשר השנים נתנו בהם את אותותם. חלקי כלים לא ברורים, צנטרות, מנעולים, או חלקים שונים בעלי צורניות אמורפית מחוברים בקומפוזיציה בעלת יופי פנימי. למחבר הפיסולי ניתנת תשובה ציורית מוכשכת בחלקים שונים של הקופסאות. תוכן של קופסאות אלה נותר בלתי ממוענ – אלמנט המכניס מן מסתורי ואפל למכלול כולו.

רישומים מופשטים על גבי נייר פרזמנט, המתארים דימויים אמורפיים מופיעים כמרכיב מרכזי בקומפוזיציה עצמאית נוספת או בתוך יקופסאות הזכרון עצמן, כמעין הפרעות חידתיות המטרידות את הצופה. הרישומים קטני המימדים, מזכירים רישומי הכנה לפיסול מופשט אשר אפיון את יצירתה של האמנית לאורך השנים. ברישומים רבים מופיעים נופים פלסטיים בעל צורה אורגנית בלתי ממוענת. דימויים אלה יכולים להתפרש כיצורים תוקפניים בלתי מזוהים, נחשים, שורשים, חלקי סלעים או תיאורים אנטומיים. הם מחדירים למיצב המבוסס ברובו על אובייקטים קונקרטיים, כן רגשי סמוי וכחות מכורש. הדימויים המצויירים מוסיפים למיצב הכולל תחושות של אימה, כובד ומועקה ומשקפים דיון של האמנית עם הובד סמוי יותר אשר המכנס איתו מורכב ומרובד.

המורמט או הדימוי המזכיר קופסאות, מסגרות, ארנזים או תיבות מופיע ביצירתה של ישראלה הרגיל מזה זמן רב. דימויים אלה קיבלו במהלך יצירתה טיפול צורני מופשט, העושה שימוש בגריד ורשת) המבוסס על חלוקה אופקית ואנכית ביחסים שונים תוך התייחסות לחומר ממנו מורכבת העבודה. דימויים אלה נבחרו על ידה כעבר באופן אינטואיטיבי, אך לימים יפתחו לארנזים המכילים אובייקטים שונים, מופשטים בחלקם, חידתיים ברובם. רק בתערוכה זו מקבל מורמט הקופסה פרשנות אוטוביוגרפית ישירה יותר המציעה את דימוי הארנז כארכיון של זמן עבר או מנת אחסון לזיכרונות כואבים.

מאפיין נוסף ביצירתה של האמנית הוא השימוש בחומרים או באובייקטים מצויים (object trouvé) הנושאים יעל גבס היסטוריה ומטען קודמים. חומרים כשימוש חוזר, נושאים בתוכם שכבות של זמן ומאפשרים ליצירה, גם אם היא אבסטרקטית ומשוללת נרטיב (דבר שאפיון את יצירתה כעבר) להתקיים בתוך מערכת של אסוציאציות שהחומר והאובייקט מזמנים.

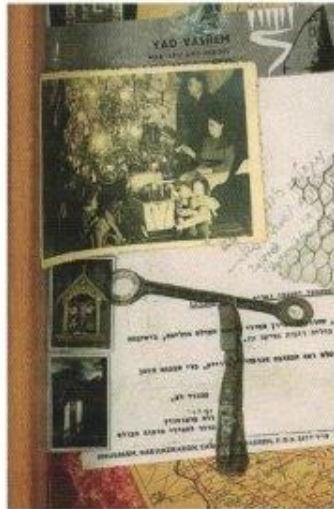
אובייקטים המצמיחים מתוכם ענפים או שורשי אוויר (אשר אינם מחוברים לקרקע מוצקה), חוזרים ומופיעים ביצירתה של האמנית מתוך העניין שמצאה בעבר בחיבור בין התעשייתי לאורגני. אובייקטים כאלה אפשר היה לראות בתערוכות "שורשי אוויר" ו"נוזלים חנוטים", שם הופיע לראשונה תיק המסמכים של אבי האמנית, ממנו צומחים ענפים יבשים (דימוי מוקדם לעיסוק בעברה הפרטי ובארנז המסמכים אשר השתמר באדמה אשר הצמיחה שורשים וענפים שפלשו אל הארכיון המשפחתי). אפשר לומר שהדיון על ניתוק או חיבור לשורשים ועל מושג הזמן נותר בשלכ זה מטאפורי ואינטואיטיבי, ורק בתערוכה הנוכחית נחשף בהקשרו האוטוביוגרפי.

בחלקו הפנימי המוסתר של המיצב נחשף הצופה לקיר הניראה יותר כאיזור אחסון שעליו מגובבים חפצים שונים בכאוס מוחלט. מעין מחסן שזמן עבר קפא בו. האובייקטים, רובם מעץ או ממתכת חלודה, אובייקטים ששיני הזמן ניכרים בהם, אשר החומריות והצורניות של רובם משייכת אותם לזמן ולמקום אחרים.

ראשים מעץ, אשר שימשו להצבת כובעים במולין, הכינור של אבי האמנית, מכסה של מכונת תכירה, כן ציור, כלים ישנים. אסמבלאז' של חפצים באי סדר מוקצן, על סף קריסה, עומדים בניגוד מוחלט לשורה הישרה והמאופקת של תצלומי המשפחה הניצבים בקיר שממול.

ערימת זכרונות כאוטית זו מייצגת את הבלבול שחשה ילדה החיה במצב קיומי שבו מלחמה מתחוללת בחוץ ובלבול זהויות מתרחש בתוכה פנימה. גם כיום, תקופת חיים שלמה אחרי, מתקשה האמנית ילעשות סדר בתוך עברה המפורר והטעון, ומניסת את שכת האמנות שהיא שפת הביטוי שלה, כדי לעמוד מולו.

סיפור חיה של איזה הרניק יוביל אותה במהלך המלחמה מברודי לעיר קרקוב, שם תגדל בחברת ילדים פולנית ותעמיק את השכלתה הנוצרית בגן הילדים ובבית הספר. זמן מה לאחר סיום המלחמה, יחזור אביה מהצבא הרוסי (אליו הצליח להתייחס בזמן המלחמה), בתקוה להתאחד עם בתו האהובה, אך המיפגש ביניהם יהיה קשה ומסוכן. שנים ארוכות של ניתוק בגיל צעיר מכסות על הרגשות כלפי האב הביולוגי המייצג את זהות היהודית המודחקת. ההתנתקות מן המשפחה הפולנית והמעבר לרשות אביה ולהות היהודית הישנה/חדשה יהיה הדרגתי מאוד. מיפגש עם קרובי משפחה ששרדו. התקרבות בין האב ובתו. חשיפה למעילות הציונית עם תום המלחמה, תוביל לעלייה ממרסיי באוניה לכלסטינה.

אזה מיקלשבסקה חוזרת להיות איזה הרניק היהודי, אך בארץ הפכת לישראלה הרניק בשנה בה הוקמה מדינת ישראל, התחלה חדשה נוספת בבית קרובים בתיא, לימוד אינטנסיבי של השפה העברית, וניסיון להרגיש שייכת כנערה שהצטרפה לחברת הנעורים בקיבוץ רמת יוחנן.

אביה חי' בתיא אך התקשה לבנות לעצמו חיים חדשים בארץ, וניכר בגיל צעיר. ישראלה נותרת יתומה כשהיא בת 14 בלבד, מתגוררת בקיבוץ בו גדלה. עשר שנים של חיים בקיבוץ יטביעו את חותמם ויהוו שנים מכוננות בכניית זהותה כאדם וכישראלית.

כמיצב הפיסולי שבתערוכה זו, מנסה ישראלה הרניל למתוח בפני הצופה את עברה ואת המרכיבים הרבים הכונים את אישיותה אשר נוצקה משכבות של זהויות שניכנו זו על גבי זו.

אולם איזה זהות התנכשה לישראלה הרניק, ולאיזה משלל הזהויות הרגושה מחוברת באמת? האם היא מרגישה את עצמה יהודיה, נוצריה, פולניה, עולה חדשה, קיבוצנית, ישראלית? האם בתוך תוכה חיות אותן זהויות בו-זמנית, או עולות מתוכה למרקום במצבי תודעה שונים?

כזהות האמנותית שפיתחה ישראלה הרניל כאמנית-פסלת החיה כאן, עוצבה האסתטיקה שלה המבוססת על הקשר לטבעי, לארצי ולנוף המקומי ובפסולי אבן, עץ ואדמה. אולם לצד ההתבוננות החוצה, היתבוננה כל העת פנימה אל העולם הפרטי שלה, כאשר היא מתרחקת מן הסיפוריות ונמשכת אל הצורה המופשטת המעורפלת יותר. בפרוייקטים סביבתיים ובפסלים בהם שולבו כעבר אובייקטים-מצויים, יהיה הקונסטנט גורם מוביל בעשייה האמנותית שלה, והחומר ישרת אותו בצורה אופטימאלית. שפת הצורות אשר נבחרה בעבר באופן אינטואיטיבי, תרמו על זיקה לעולם פרטי שאין אליו עדיין חדירה.

אולם כעת, הגיע רגע בחייה ובמהלך יצירתה של ישראלה הרניל, השוזרים זה בזה, בו הגיע התהליך לכדי בשלות, ונוצר ההכרח הפנימי לגעת בדברים עצמם, ולהתרחק מן הדיבור העקיף.

גם בתוך מיצב זה, המאפשר הצצה ביוגרפית, וכולל בתוכו חלקים המאזכרים תצוגה היסטורית כביכול, אין היא מוותרת על המופשט והאינמטי, בעבודות מסוימות הממשיכות את שפתה האמנותית המוכרת מן העבר. בחלקים אלה של המיצב יכול הצופה לגעת בקצה החוט המוביל אל חלקים פנימיים מסובכים וכאטיים המרכיבים את עולמה של ישראלה הרניל.

ישראלה הרגיל

גולדה במולין
 קיבוץ רמת יוחנן
 למודי אמנות
 חנוכה
 עשר שנים
 האקדמיה לאמנויות, שיקגו
 מרכז האמנות camden
 אוניברסיטת ucla
 סדנאות בית האמנים
 art students league
 ניו-יורק

תערוכות יחיד

- 2007 'פוטוארודיה', מיצב בבית האמנים, תל-אביב, קטלוג
- 2008 'שורשי-אוויר', היכל התרבות, פתח-תקווה
- 2005 'מגיה מן המסגרת' משכן האמנויות, חולון
- 2004 מיצב בחלון, גלריה טובה אוסמן, תל-אביב
- 2002 'נרד-רשת?', בית האמנים, תל-אביב, קטלוג (תערוכה משותפת לשני אמנים)
- 1999 'נפיי ים ומים', בית על, אשקלון
- 1998 'הגרדי', מרכז לחנוך ותעשייה, תל-אביב
- 1997 'נזולים חנוטים', בית האמנים, תל-אביב
- 1995 'אובייקטים מצויים', בית יד לבנים, רעננה
- 1994 'rendezvous עם דושאן', בית האמנים, ירושלים
- 1993 'תבניות', בית קונסטנט, רמת גן, קטלוג
- 1992 'פיסול מן המצוי', גלריה טובה אוסמן, תל-אביב
- 1991 'אכן וברזל בקצבי', היכל התרבות, נתניה
- 1988 'פיסול סביבתי בעקבות מכני טרמיטיס', מוזיאון הרצלייה
- עשרה פסלים על שטח של 200 ממ"ר, הרצלייה, קטלוג
- 1987 'פסלי אכן וצ'ק', גלריה שלוש, תל-אביב
- 1984 'פסלים, הביתן לאמנות בניי יהושע, תל אביב (תערוכה משותפת לשני אמנים)
- 1984 'פסלים, תיאטרון ירושלים, ירושלים (תערוכה משותפת לשני אמנים)

תערוכות קבוצתיות נבחרות

- 2005 עבודה כמוזיאון חוצות, יפו העתיקה
- 2002 'רכוש פרטי', גלריה עירונית, כפר-סבא
- 2001 'אמנות בכניה', גני התערוכה, תל-אביב, קטלוג
- 2001 'אמנות לקהילה', תיאטרון גבעתיים, גבעתיים
- 2000 'אכנים מדברות שלום', 'דרשת שלום' - תערוכות נודדות ברחבי העולם
- 1998 'המוציא לחם מן הארץ', מיצב בתערוכת 'אדמה' בארץ הנוער, מוזיאון ישראל, ירושלים
- 1998 'ישראלית / דיוקן / 1948 / 1998', בית יד לבנים, רעננה, קטלוג
- 1996 'חבר אתה חסר', הגלריה, נתניה, קטלוג
- 1996 'מחוזה 75 לעצמת', בית אריאלה, תל-אביב
- 1994 'שני שערים - נתון: נוף 4', הביאנלה השלישית לפיסול, עין-הוד, קטלוג
- 1990 'במדרון', שני פסלי אכן, יפו העתיקה; מיצב כרזל ואדמה, נס-הרם
- 1987 תערוכת מודלים, 'תל-חי', תל-חי
- 1986 'פסליו עץ ואבן', גלריה סוויל, ניו-יורק
- 1985 'פסחוס פתוח', הביאנלה הראשונה לפיסול, הפארק הלאומי, רמת-גן
- 1983 'פסלי אכן, הבנין הפדראלי', לוס-אנג'לס
- 1982 'פסלי אכן, הבנין הפדראלי', לוס-אנג'לס

עבודות בתצוגה מתמדת

- חולון קן-סימור 'הכנה נחמה', 3x8.6x12.6 מ'
- נבעתיים קן תיאטרון נבעתיים, זוג פסלי אכן
- רמת-גן הפארק הלאומי, שער לשומקום, 2.2x1.6x0.2 מ'
- מצפה-רמון פסל אכן ואדמה, 2.7x1.6x1.6 מ'
- בית-ברל פסל באולם לזיכרו של י.ליניסון
- רמת-גן קן השושנים, פסל, 2x2 מ'
- תל-אביב הפניקס הישראלי, שני פסלים
- כרדס חנה בית איסובג, פסל, 2.3x3x1 מ'
- פסלים באוספים פרטיים בארץ ובחול
- כל המידות עומק לפני רחב לפני גובה

112

אני רוצה לספר על סיסי מי וכן שאני נמרד
 בתורשים מאו ומעולם רציתי לספר על היום הזה ולא
 כמו שאעשה את נכסיו ולא רק כי היה אתה רציתי
 לספר, אבל לא יכולתי, לא היה במרד זה השפיע כי
 היום האחר - זה הנמרד בתורשים - נהגים על היום
 הרזה בשבת השנים, ירד השמש אחר בוקר, כי לא
 כשאני נכרת חום בעי העיניים של הסיסי, אי מנצח
 אותו רגנו ולא נגיע בשבת, את היום הזה שאני נמרד
 בתורשים כי אם במילה, מרד שאמר, *in wundenchleem*
 'Mons Mai' - אנוני אמרנו, זה קרה אחר הנהגת
 הראשונה, או אחר השניה או לפני השלישית, וזו לו
 אמת בדת אמת של זמן, לנו הנבדלים במילים החד,
 סבבים המרד בחום השנה, זה המרד את מקבצו ליד
 נאווה את מקבצו ליד שפלת דת, אנוני השנים, שב
 תהיה רגנו, כורך שאירע לא אמת במלחמתנו, שב
 תהיה רגנו בזמן הזה שאני נמרד לא בתורשים ולא
 בשקיעת השמש והיחזקה, כי אם במילה, מרדו המצוי
 הנוצח, מעולה, מנה המסמס לרוב בתום השפחה -
 בזמן או בדרמה.

אני יודעת כי היה הראשון שהתחם במילה האמת
 אלה שעשו או אלה שהיו קודם הנשיה שלהם, האקציה
 שלהם, כי טבע את המנהג השבני שדות זה רגלי הסיסי
 הראשון, "מער", מיני שירר ממילתו או סמא עלתו עם

1. נכסיה, זה קרה באחד מה השנים, עליה היה רצון של
 היחיד היה המרד

114

